

Đerd Serbohorvat

SAMO DA RATA NE BUDE

Đerđ Serbohorvat

SAMO DA RATA NE BUDE

U ovoj knjizi petog kola **Male kutije** nalaze se dve priče Đerđa Serbohorvata i tekst njegove gošće u knjizi Oršolje Benčik. Priče “Samo da rata ne bude” i “Patriotkinja” prevela je Viktorija Šimon Vuletić, a “Majstor i pandur Egipćanin” prevod je Marka Čudića.

U ediciji **Mala kutija** objavljujemo knjige do kojih se teško dolazi, kojih nema u školskoj lektiri, a trebalo bi da budu dostupne srednjoškolcima. Svaki autor u svojoj knjizi ugosti nekog drugog pisca, tako da ćete umesto pet dobiti deset preporuka za čitanje.

Ako želite da svoje utiske o pročitanim knjigama podelite sa drugima, javite se na **mala.kutija@hotmail.com**

Verujemo da će vaši stavovi i preporuke ovakve knjige dovesti u knjižare.

Samo da rata ne bude

Nemoj sada da mi dolaziš s tom pričom ko je šta i kada rekao.

Šta se nerviraš?

Ne nerviram se.

I ja sam nervozna. Uostalom, već smo se dogovorili.

Nismo se dogovorili.

Mislim da jesmo.

Zašto? Zar ti nisam rekao da ne počinješ da ređaš posuđe u mašinu za pranje sudova od sredine, nego počni lepo od dna, i gore i dole, od dna. Nisam je zato kupio.

Cccc, ti si je kupio? Naravno, kao i sve ostalo... A ponašaš se kao da ti pereš posuđe.

Zašto, pa i ja povremeno odložim posuđe.

Ma da, posklanjaš ih. Ni klozet ne povučeš za sobom nakon što si pišao. Zar nije i to dogovoreno?

Dobro, povući ću ga redovno, koji kurac.

I stavljaš u frižider stvari bez ikakvog reda.

Jer kupuješ tolike gluposti, čemu svi ti andraci? Čak ih i ne pojedemo. Eno ih ukvarenih...

Jer im ne vraćaš poklopac i pokvare se. Što ne možeš da ih zatvoriš? Da ih vratiš u kutiju?

Mogu da se zatvore, ne kažem da ne mogu. Nego te pitam čemu kupovati toliko? Ni dete to ne jede. Kakvo je i ovo sranje, ovaj sos od soje? Nejestivo govno. Čemu služi?

Aha, čemu služi... A zašto onda stalno ideš da ždereš indonežansku i tajlandsku klopnu? Po tebi u to ne stavljaju sos od soje?

Ne znam ja šta stavljaju u hranu, ali to nije ovo ovde. I sve ostalo. Ne znam ni da pročitam. Ili ne razumem ili šta već. Piše sve i svašta, šta je recimo ovo, margarin ili maslac? Zato što si i za to lenj, da naučiš holandski jezik. Nisam lenj, nego čemu? Ni Surinamci ga nisu naučili.

Jesu, svi su ga lepo naučili. Idi onda da pušiš travu s njima.

Neću da idem. I šta je opet sa tim usranim DVD-jem? Lepo sam ti rekao da će i stari da bude dobar, taj može da se ukopča i iskopča...

No, šta mu je sada, jebote?

Prestani sa tim jebote pred detetom.

Svakako ne razume, jer je za tebe mađarsko obdanište predaleko.

Kakvo mađarsko obdanište, još trista evra pride?

Donećeš ih kući?

Dobro, ali umesto sosa od soje i DVD plejera bi na primer mogli to.

Postaćeš polako sličan svojoj babi. Samo mi gundáš tu.

Nisi je ni poznavala.

Nisam. Na svu sreću. Toliko si, međutim, pominjao njene svete izreke da je poznajem bolje od tebe.

Ne proseravaj se tu s babom, nego uključi to sranje da pogledam.

Evo, pa gledaj.

A sada prebaci ovaj meni s nederlandskog...

Bože moj.

A baka je prihvatila svet onakvim kakav je.

Jož, prestani već jednom.

Baka se nije modirala, svaki dan je prala na ruke, imala je dva odela, svečano i radno odelo.

Sad sam se setila mašine za sušenje veša, idem

gore da prostrem rublje.

I znala je ni od čega da skuva, od tri krompira, sa crnim lukom, paprikom i bilo je gotovo.

Pomozi mi večeras da spakujemo detetu, a i tebi, ima tamo pržene ribe, ima i piletine, bareni mladi krompir, salata, šta hoćeš. I gomila ostatka od indonežanske hrane, one ljute. I zatvori kutiju, uvek sve iscuri.

A baka je stvorila dom, pucketala je vatra.

Ponekad bi dobili po komad čokolade.

Detetu možeš da daš i Turo Rudi, s obzirom da mi je majka donela punu vanglu.

Mogli smo da ostanemo kod kuće, zar ne?

Ti nikada ne možeš da ostaneš da sediš na dupetu.

No, dobro, ali onda je bilo drugačije, a i sada je drugačije. Ujutro bi baka spakovala dva parčeta hleba, nešto bi stavila između njih, maslac, ako ga je bilo, šnit zelene paprike u kasno proleće. Kuvala je čaj na šporetu, rano je ustajala da bi ga založila. Zatim, nakon što smo otišli, sela bi da šije do jedanaest sati, nogom je terala Singericu. Zatim je kuvala za nas, jer nam je

majka radila do popodneva. Zatim je hranila kokoške, krpila, ponovo šila, zavisi šta je kada trebalo. Odlazila je u veliku nabavku, čak je i brašno ona dovlačila kući u torbi s točkovima, jer je deda već bio bolestan. I sve tako. I nikada nije kukala. Zatim bi uveče slušala mađarske pesme, pa vesti ili želje slušalaca na novosadskom radiju. U nedelju bi, dok je kuvala goveđu supu, slušala misu na Košut radiju. Nikada se nije žalila. Ni jednom rečju. Samo je znala tiho da plače zbog oca koji je izgubio oko u Prvom svetskom ratu. I zdravlje je posle izgubila zbog toga, pa je malo plakala i zbog brata koji je tada nestao, ali ne mnogo. I zbog toga što su tokom Drugog svetskog rata strepeli od svakoga, jer su bili, ali to sam već pričao, Švabe i onda je deda zbog babe otišao u zatvor, jer je postojao zakon, ali to sam već pričao. I da su mi oca skoro odveli Rusi, u stvari ga nisu odveli, ali to sam već pričao, samo su ga stavili na konja i cerekali su se, jer je tata imao dve godine, a kod bake su bili smešteni oficiri, a oni su, naravno, bili pristojni i u tati su samo

videli svoje dete, ali je dobar fazon da se baba uplašila da će da ga odvedu, naravno, gde bi ga odveli, u Beč ili Berlin? Naravno, da je tata onda dospeo u Berlin ili Beč, ni mi ne bi sada stajali ovde usred kurca, ni u čemu. Zar nisam u pravu, hajde reci. Onda ne bi trebali ovde da pičimo i ne bi nam trebalo pet godina da isplatimo kuću, nego bi je dobili tako gotovu, kao pomoć. E, to je ono što ja govorim, kako to ne može da se razume? I baba je bila u pravu, mi smo se uvek tako namestili, čekali sto maraka, nas četvoro unuka, babin imendan, babin rođendan, da budemo korindaši za Uskrs, pa Nova godina. Sigurni prihodi. I baba je uvek govorila, kada je već bila starija, pre rata, samo da rata ne bude. Moguće da je to i ranije uvek govorila. Toga se međutim ne sećam. Kako bih se sećao kada sam bio mali. To je sigurno govorila našim roditeljima, svojoj deci. Da će da bude rata. To joj je bila fiks ideja. Ponavljala je, ponavljala je, a mi nismo razumeli. Pa bilo je već rata, Prvi svetski rat, pa Drugi svetski rat, neće valjda opet, tako nešto nije moguće,

mir je, Tito, revolucija, mir, i to kako sam pobeđio u školi, na takmičenju, ali to sam već pričao. Jednom rečju, ko je tada mogao da razume babu s tom pričom, samo da rata ne bude. I sirota, doživela je i rat, mislim da jeste, mi smo već bili ovde. Nisam mogao ni na sahranu da joj odem, ali odavde otići kući, pa zatim papiri, čitavo bogatstvo. Plus sahrana je bila sledeći dan, još se pošteno nije ni ohladila, čemu ta žurba? A to da je baba tako predosetila i govorila, a mi smo mislili, jao sirota, kako je senilna, samo joj je to na pameti, dva rata, jer je rođena trinaeste, ili tako nekako, dobro, tada je bila mala, ali nakon toga otac, pa sve ostalo. Zatim i drugi rat. A da će da bude i ovakav treći. Mislim da ona nije ni razumela da mi sada ovako i otkuda ovde, a još i Holandija? Iako stvarno liči na Vojvodinu, totalno je ravna, ima reka, jezera, okej, mora nema, ali zato krave, ovce, pa ispaša. Baba ionako nije više izlazila iz kuće, ne baš mnogo, mogla je i ovde da se snađe, zar ne?... Hej, gde si?... Pa, gde si bila?

Bila sam gore da prostrem veš, gde bih bila? I je l' radi taj DVD?

Radi.

Super. Gde sutra idete da radite s Ferijem?

Ovde, u prijemno odeljenje. U zatvor.

Zašto? Šta se dešava?

Šta bi bilo, šta bi bilo, kao i uvek. Izbeglice iz Nigerije su ponovo izmazale zidove govornima i mora ponovo da se kreće. Tako protestuju, s govornima, zbog nehumanih uslova. Dobar fazon. Naravno da je nehumano kada stalno mažu zidove govornima.

Nesrećnici.

Nesrećnici... Oni? Oni imaju po pet mobilnih telefona odjednom, svi nigeri, Nigerijci i šta ti ja znam ko ne, Iračani. Isti su. Oni nisu ni prave izbeglice, oni dolaze ovde zbog koristi, ali da rade, to naravno neće. I još i socijalna pomoć.

Opet vrtiš istu ploču? Pa i mi smo tako počeli.

Počeli, počeli. A rat?

Zašto? I tamo kod njih su takođe stalno ratovi.

Samo što mi nismo iz protesta mazali govornima

zatvorske zidove, pa advokati, pa ljudska prava i šta ti ja znam šta sve još. Ma, neka samo kenjaju, neka dobro useru zatvorske zidove. Dok oni seru biće i posla, a mi ćemo s Ferijem da ih prekrečimo i da dobro naplatimo.

Ma dobro, prebaci već na televiziju, počinju vesti iz Srbije.

Evo, prebaciću. Kako treba? U kurac s ovim nederlandskim menijem, prebaci na satelitski program.

Majstor i pandur Egipćanin

Nikakvi' ja problema ni sa kime nemam. Vidi se to već i po tome što ne zovu baš svaku šušu u selu samo tako: Majstor. Ne ono k'o zidar Janko il' pekar Šaca il' Geza Elektri-ka. Nego sam ja – Majstor. Nisam se ja baš za gradnju kuće specijalizovô, nego za sitnije stvari, bez koji' kuća na selu i nije kuća: štale, čardaci, ambari, podrumi, pecare, sušnice, šupe, dvorišne kujne. I, naravna stvar, za ono

bez čega nema valjane kuće, a to ti je, burazeru, baštenski klozet.

Nikakvi' ja problema ni sa kime nemam. Šta me briga što je druge vere, nacije, da l' je peder il' perverznojak neki. Nego, mene zanima, kad su se ovde ovi Egipćani pojavili? I što su došli? Ja to ne bi znao kazat'. Navališe k'o Turci, štono se kaže. Ne prođe mnogo, i eto ti stotine nji'. Još mi kaže moj prikan, da se već nji' dvesta pedeset prijavilo ovde u selu. Šta će i' tol'ko ovde? Ono, ima tu kućâ, prazni' za par ,iljada već moš' dobit' neku, koja ti se neće srušit' na glavu posle malo jačeg pljuska.

Al' razumem ja i njih. Pa ne može se živeti ako nema mira. Mislim da se prvi Egipćanin pojavio pre neki' osam godina, beše to onaj debeli, brkati, smeđi policajac. Sećaš ga se, zar ne? I eto ti ga jednog dana, bane on pred mene i kaže: trebala bi meni ova kuća. Al' neće da mi da osam, neg' samo pet. Ideš, bre, ti u majčinu. Šta, pandur si, pa misliš da si neko mudo? Imam ja drugara pandura, al' ga ne poštujem samo zato što je pajkan. K'o

čoveka, to da. Ima dvajes' godina kako su sa kalašnjikovima u ruci pribijali klince uza zid u disko-klubu, tražio pajkan, četnik, oružje kod nas, i još uvek mi tu izigrava nekog agresivca? Idi ti, druškane, drugde da provociraš, pa popij tamo batine, nemoj ovde u mađarskom selu Mađarima da smetaš.

Kaže ti on, da će mi dat' pet za kuću, pet 'iljada evra. Nisam mu prodô, a i inače smo se mi ovde u kraju, u našoj ulici dogovorili, da Ciganima kuće ne prodajemo, pa makar i crkli, jer onda ima da i' nagrne tušta i tma, i staro i mlado. Al', shvati ti mene, nije meni problem, da l' je neko Ciganin il' nije, da l' je Egipćanin il' Eskim, briga mene šta je, al' ne damo, i tačka. Nek ovamo dođe Mađar, il' tako nešto, pošten čovek od naše fele. Nek vlada poverenje. Al' onda je pandur Egipćanin ipak našô sebi kuću, i to ne ovde u našem kraju, nakraj sela, nego usred samog centra.

Al' onda ti ja tog debelog, brkatog pandura nisam viđô dosta dugo, samo sam čuo da je prešô i kod komšije svog, da i njego-

vu kuću kupi. A tamo je živeo, to jest i danas još živi prvi čovek sela. I reče njemu pandur Egipćanin: Prodaj ti meni tvoju kuću, jer je nama i ova već tesna postala, sa sve okućnicom. A načelnik sela njemu na to reče: Ja sam načelnik sela, predsednik mesne zajednice, neću, odbrusi mu ovaj. Al' nastavi pandur Egipćanin njega da nagovara, da mu dosađuje. Ima on u susednom selu jednu sličnu kuću, pa da se, kao, zamene! Ne kažem ja da je pretio predsedniku sela, al' uznemiravô ga je non-stop. A zašto ne bi mogô odatle da putuje na pos'ô, pa šta je tih šest kilometara, biciklom pola sata u vrh glave, a kolima dok trepneš. Il' nek kupi motorče, manje će mu benzina trebati. I ne s'vata glupi pandur, da predsednik sela ipak treba u selu i da živi. U svom rođenom selu. A i nije mu na kraju prodô kuću. I otad se neprekidno vodi rasprava oko okućnice, te mu prelazi oluk, te mu visi grana od kruške, te se krivi ograda, te rupa na oluku, pa se preлива kišnica. A Egipćani su pored predsednikove kuće, tik uza zid, izgradili bazen

u dvorištu. Tačnije, i to sam im ja sagradio, a pošto se štedelo na materijalu, znam to dobro, hteli su da uštede i na cementu, bude li jednom voda tamo našla svoj put i krenula da curi, lepo nadole i u stranu, oštetiće zid predsednikove kuće, štaviše, kladim se da će se taj zid srušiti. A onda za njim i krov, i cela kuća. Ono, što jes', jes', srušiće se ograda i Egipćanima, ona što gleda na ulicu, sa sve kapijom zajedno. A i to sam im sve ja sagradio. A doneli su i dva kipa, dva lava. Sfinge, u stvari. Male, koje sam morô zacementirat' gore na stubove od kapije. I ofarbaše ih u svetlozelenu boju. Onako malčice fluorescentno zelenu. I pričô je neko sve psujući kako se jedne noći vračô kući, istina, malo pripit, pa se prepô u pizdu materinu, jer su ispod ulične svetiljke dve sfinge još više fluorescirale, pa mu se učini da dva mačora, oće da ga zaskoče sa stuba kapije.

Al' nisam ti ja o tome hteo pričat'.
Nego o tome da su onda redom počeli da pri-
stižu i drugi, Egipćani ostali. Ja dobro pamtim

lica, sa mnogo se ljudi kao zidar u svom poslu susrećem, al' tvrdim ti da je ove nemoguće razlikovat', ove Egipćane. Nama su svi oni isti, k'o Kinezi. A je l' znaš da za Azijate mi imamo kiseli miris? Baš tako, kiseli, od mleka. Teško je poverovat' da Kinezima mi smrdimo na krave, al' tako kaže televizija.

Samo sam baku umeo da razlikujem, ili prabaku, šta li već beše, pa čak i čukunbaku im, najstariju od svih. Bilo je toj već oko devedeset godina kada su je doveli. Oniža, slabašna, suvonjava starica, ali mamica mora da je nešto vrlo dobro znala. Već tad ih je bilo barem osmoro na dve sobe. U prednjoj prostori, koja je nekada služila kao gostinjska soba, okačili su Titovu fotografiju, u lepom staklenom ramu, u onoj njegovoj maršalskoj uniformi. To sam još nekako i mogô s'vatit', sigurno su i oni živeli dobro pod Titom, isto k'o i mi. Nostalgija za Jugoslavijom. Al' kad je trebalo stavit' izolaciju u zadnjem delu kuće, a to ti je posô bio da s'usereš, trebalo je podbit' onaj zid od naboja, pošto u zadnjem delu kuće ono-

mad još nije korišćena cigla, pa smo morali duže boravit' u kući, pa sam imô više vremena za razgledanje. Mada stara nije izlazila, nego je unutra primala goste. Mušterije. Pojma nismo imali šta to, koji mandrak, dolaze kod nje u onol'kome broju. Sa registarskih tablica kolâ, videlo se da dolaze sa svi' strana: Bg, Prishtinë, a bilo je tu bogme i nemačkih i švajcarskih tablica. A onda se ispostavilo da to starica u stvari prima bolesnike, da je ona doktor, al' da ih, eto, leči na tradicionalan način, da je zapravo vračara, il' kako se već ono kaže, koja leči pomoću svakojaki' trikova i mađije, skida čini s bolesnika, moli se, pušta im krv pomoću pijavica. K'o da se direkt iz srednjeg veka ovde stvorila, rospija matora, veštica jedna, al' ipak su je poštivali. Ona je bila centar, glava porodice, što je za jednu muslimansku familiju ipak čudno. Jer videli smo odma' i to da su muslimani, premda i' nikad nismo u'vatili u nekoj molitvi ili klanjanju. No, branili su nam da pijemo pivo, samo su nas kavom nudili osam puta na dan, već mi se želudac bio pro-

bušio od silne turske kave.

Al' nemam ja njima šta da objašnjavam, još otkad smo se onomad posvađali oko minareta. Ja sam ga lično sagradio, pa znam da će se čim naiđe prva malo jača oluja, srušit' k'o ništa. Ne vole armirani beton, tako su mi rekli. Ne volite ga? Ma jašta da ga ne vole, skup je on, a oni bi baš na njemu da uštede. Ne kažem ja da su neku frku pravili, nisu oni takav narod, mirni su ti oni dosta, ja stvarno ne znam gde oni nalaze onu gomilu fanatični' terorista. Al' može bit' da su i ovi fanatični, jer posle je krenulo redovno klanjanje. Naročito otkad je stara majka umrla, ja sam ti otad svojim očima video, kako se ovde ispred njihove kuće parkiraju kombiji Ambasade Irana i Saudijske Arabije. Stalno nešto donose, vuku neke kutije sa sobom. Možda košer klopnu, ne znam ti ja to, znaš ono, k'o Jevreji, ni ovi ne jedu svinjetinu i štošta drugo. Upiš' živi, isti su k'o Jevreji, a očima ne mogu da se vide. Ono, što jes', jes', kod nas više nema Jevreja, ja ne poznajem nijednoga, znaš i sam, nestadoše

u dimu. Deda mi je pričô, i on je bio zidar, da je posle rata jevrejska škola srušena, dobre nemačke cigle su to bile, pa su od nji' sagradili dom kulture. Većina ovdašnji' ciglana bila je u rukama Nemaca, Mađari su samo čerpiće pravili, za svoje potrebe, jadnici, da ti ne pričam, koja je to razlika. Znači, ima tu istorije, kol'ko ti duša ište. A zidarstvo ti je takva rabota, da se ponekad dešava da gradimo jedni drugima, evo ti primer mostarskog mosta, i njega su Mađari obnovili, a ja tu gradim džamiju, svetilište, ko zna, možda to i nije po pravilima, možda bi samo musliman smeo da je gradi, ja ti se u to ne razumem. Al' znam, da je naš katolički pop, kad je trebalo malterisati crkvu, izričito zahtevô da je malteriše katolik. K'o da tom malteru nije svejedno.

I gledaju ti sad svi koji prođu kroz selo šta se to ovde, koji đavo dešava: eno, katoličke crkve u centru, pored nje teniski teren, a odma' do njega – džamija. A znaš li ti, možda, koji će selu teniski teren? Gde ljudi ponekad nemaju šta da jedu i smrzavaju se zimi? Gde je

ponekad takva beda, da se to rečima ne može opisat'? Gde oni što rade kod pekara Albanca ili trgovca Kineza, ili na farmi pilića, jedan deo svoje plate, pošto im, je li, firma mora na papiru isplatiti propisani minimalac, što oni, znači, moraju deo tih para vratit' pekaru Albancu i trgovcu Kinezu? Pa, to ti je gore od robovlastništva. Al' važno da je teniski teren izgrađen. E, pazi sad, al' nije to zato što su ovi ovde tako odlučili, neg' su prosto za ovo dobili pare od centrale, od pokrajine. Za to je raspisan konkurs. Da sad raspišu konkurs za lansiranje svemirskog broda, onda bi za to trebalo konkurisat'.

Hoću da ti kažem, s'vatam ja da se istorija dešava, da narodi dolaze i odlaze, al' moj pomoćnik, on ti već nije takav. Izbije iz njega veliki Mađar, čak i dok zuji mešalica za beton, on ti tera svoje, jes' da ga niko ne čuje, al' vergla on kako je, eto, i ova kuća bila mađarska, i evo ti sad ovih, kao i pre deset i više godina, kad su ono srpske izbeglice nagrnule. Kupuju jeftine kuće naveliko, pa šta će

to s nama biti? „Pičnu mi tu džamiju nasred sela, a onda se još čude, što ih mrzimo. Pa, zašto ne poštuju ono što je naše? Pa tu je naša crkva, na pedeset metara, a oni šibnu njihovu ovde, da gledaju jedna u drugu? – Da nasred mađarskog sela grade svoju bogomolju? Ajd', nije sad što ovde žive Mađari, ali: ovo je Srbija, bre. Il' možda gradi baš ovde zato što je ovo mađarsko selo? U srpskom garant ne bi smeo, u ovom susednom ovde, jes' da su tamo sve goli Crnogorci i komunjare. – A ovi mirne duše dođu, nit' koga mole niti pitaju. Pitam ih ja gde im je građevinska dozvola?“ Pa, nismo u srednjem veku, razumeš li, pa o-ruk, ajmo, gradite, pa šta ispadne. Ovo je, jebiga, Evropa, ovde ima nekog plana. Pardon, opet psujem, kažem ti, nije to moj manir, al' ovaj zidarski tempo, šta ćeš, ružna navika, znam, al' nije lako večito radit' i po studeni i po vrućini, težak je ovo pos'o, malo ga zalijemo alkoholom, pa malo slaninice za snagu, rano zidar pred Boga izlazi.

Apropo, slanine. Fruštukujemo ti

mi tako, moj pomoćnik secka lepo slaninu, šunku, luk, lebac, kako treba i dolikuje, kad eto ti našeg mudžosa, kaže, nemojte mi tu jesti nečistu hranu. Nečistu? Jer je to protivno njegovim pravilima. A ovo će biti svetište, bogomolja i sve tako i sve u tom stilu. E, što je mnogo, mnogo je, mislim se ja, dobro, nećemo jesti, ćušnuću ja slaninu i kobasicu direktno u sendvič da ih ti ne bi video. A šta bi ti hteo da ja jedem? Jaretinu? Pa, zna li ovaj da svinja nije prljava životinja? Da u svinjcu lepo sere na jedno mesto, a ne na sve strane kao koza?

Ja inače nisam neki ljubitelj preteranog pametovanja. Od toga mi se podigne pumpa, a od pumpe mi se digne pritisak. Tako je to bilo i onda kad se opet pojavio pandur Egipćanin. Tad se ispostavilo da se upleo u neku krijumčarsku aferu, pa su ga premestili, raščinili, pa su ga onda opet vratili. Al' primetio sam i to, da je ipak ostô glava familije. Bližio se kraj posla. I krenô je da nam dosađuje, da požurimo, Ramazan samo što nije

stigô, treba još i dvorište izbetonirat', a prednji deo kuće popločat' sitnim crepovima u obliku nekog čudnog simbola, kao neka zvezda petokraka, al' takva da joj se svi krakovi uvijaju nagore il' nadole. A ja mu onda rekô, da se na sveže malterisanu površinu ne može odma' crtat', mora prvo da se osuši, a vreme se požurivat' ne može. Čovek bi se nekako još i mogô požurivat', al' vreme se ne moš', pa što bi onda čoveka požurivali? I dotle mi je pandur Egipćanin dosađivô, da mi se, ,oćeš-nećeš, podigla pumpa. Čak se ponovo, eto, i on, do'vatio toga kako mi, eto, nismo muslimani, a bolje bi nam bilo da jesmo, pa ipak ne može nevernik džamiju da zida. Šta, koji kurac, mislim se ja, dolazi mi tu u mađarsko selo, parkira mi se usred sela, i još bi da me preobrati? Aj' pa neću ja kitu svoju da obrezujem samo da bi mogô tebi džamiju zidat'. Pa, na šta će sve ovo da izađe, hoće li neki verski rat još da nam tu izbije? Čak nam je i bočicu s rakijom pronašô u kesi, pa je krenô da histeriše, kako smo mu ovim alkoholom obeščastili svetinju, džamiju, histeri-

sô k'o neka glupava matora kurveštija, pa sam ga malo odalamio onom lopatom, s kojom sam beton ravnô, da prestane već jednom. Jer ako nešto mrzim, onda je to baš mržnja. Okej, nemoj sad misliti da sav kiptim od mržnje, ne kiptim više – smirio sam se ja.

Ne kažem ja, da mi je ovde u Subotici teško. Ni šljaka mi ne pada teško. Ne krećemo mnogo rano, bude oko osam sati, a do pet se već i vratimo. Potrefi se nekad da ni nema posla, pa onda čituckam pomalo, dobro je što si mi opet donô knjige. Joj, što sam se smeję kad sam pročitô da Kur'an u stvari ne brani vino nego ga čak i hvali na sva usta. Pa, šta mi tu onda talasa taj pandur Egipćanin? Normalno, nije se isplatilo, al' sad ću već nekako izgurati do kraja, a možda će mi i kaznu smanjit' za trećinu. Samo ovu zatvorsku klopnu ne podnosim, večito neke prolive imam od nje.

Đerđ Serbohorvat (György Szerbhorváth)

Rođen 1972. u Bačkoj Topoli, živeo u Kišhe-
dešu (Mali Iđoš) u Vojvodini do 1991. Posle
služenja vojnog roka u srpskoj vojsci, studira
sociologiju medija u Budimpešti. Od 1996. do
1999. urednik u *Symposionu* i na Radiju 021
u Novom Sadu. Godine 1999. beži od bom-
bardovanja i emigrira u Mađarsku, gde radi
kao novinar i istraživač. Od 2002. do 2006.
ponovo živi u Vojvodini i radi kao urednik i
freelancer. Godine 2007. napušta Srbiju i radi
za Mađarski radio kao urednik i analitičar, a
od 2012. godine opet je slobodni novinar.

GOST U KNJIZI

Oršolja Benčik

Patriotkinja

(road movie s ocem)

Otac je rekao da neće više kupovati ovaj tip automobila. Majka je rekla da je više ne zanima kuda idemo i gde se nalazimo. Sestra je pričala bez prestanka, ali niko više nije obraćao pažnju na nju. Pas se u komšiluku sreo s drugim psom, verovatno su se parili jer sada stalno odlazi i vraća se kući nekako ushićen. Sedela sam u baštenskoj stolici, u onoj plavoj plastičnoj od koje ponekad dobijem fras jer se pribojavam da će se slomiti poda mnom. Sedela sam u toj stolici, sunce mi je pržilo glavu, nisam ni kupaći kostim donela kući, tako

da sam bila primorana da navučem na sebe onaj stari, istegljeni od pre par godina, morala sam sise da ugnječim u njega. Bio je to ružan prizor, pola dojki mi je kipelo sa strane, ali niko nije video jer u dvorištu imamo mnogo drveća i žbunja i nijedan komšija ne može ni da proviri. A to što me otac, majka, Meši i pas vide, to nema nikakve veze.

Na putu, dok sam se s ocem vraćala kući, razmišljala sam šta bi se desilo kada kod Bačke Topole ne bismo skrenuli sa autoputa, nego bi otac nagazio na papučicu za gas i mi bismo nastavili prema jugu, ostavili za sobom i Beograd, napustili celu Srbiju. Šta bi bilo ako bi otac u praskozorje odjednom odlučio da idemo da vidimo more.

Kupaći kostim sam kupila sa prijateljicom Anom u kineskoj radnji. Meni je dopao onaj sa plavo-belim-crvenim prugama, a njoj naranđasti sa cvetićima. U stvari sam i ja želela takav kao Anin, ali sam se potom setila da jedna prava Jugoslovenka ipak treba da izabere prugasti. Ne želim time da kažem da Ana

nije prava Jugoslovenka, samo je živa istina da sam ja mnogo posvećenija. Šta da krijem, volim svoju domovinu, eto. Kada mi otac u zoru zakuca na prozor i kaže: „Hajde, ulazi u auto, treba da požurimo jer će ih možda biti mnogo na granici, a bilo bi dobro da na vreme stignemo kući“, tada uvek u sebi kudim te jebene strance zbog kojih moramo u cik zore da čekamo na granici.

More je lepo. Sva sreća da više nije sezona, tako da nema ni turista. Ne volim turiste, neprestano samo fotografišu. Tada se ja baš namerno ne pomeram, neću da izađem iz slike. Otac kaže da zna jedan dobar kafić, trebalo bi tamo da sednemo. Da popijemo jedno pivo, popušimo jednu cigaru i pročitamo dnevnu štampu. I muzika je sasvim dobra, a moram da kažem da mi i pivo sada jako prija. Kada sam u Srbiji uvek pijem Lav pivo, ni sama ne razumem zašto ne pijem Nikšićko. Otac još uvek čita i šteta što je voda hladna, ne mogu ni da se kupam. Ako jednom budem imala frajera

Srbina, zvaće se Miloš ili Nikola i sigurno neće biti plavušan jer ne volim plave momke. Ceo život ću da proživim pored mora s takvim jednim Nikolom ili Milošem, s kojim ću svaki dan da sednem u kafić da popijemo po jedno Nikšićko, popušimo po cigaru i pročitamo dnevnu štampu. Ako vreme bude lepo, znači ako voda bude taman dovoljno topla, otići ću da plivam, a zatim ću u svom kupaćem kostimu sa jugoslovenskom zastavom da legnem na sunce da se osušim. Nakon što je Nikola ili Miloš pročitao novine, krenuće za mnom i debelim slojem mleka za sunce dobro me namazati da ne bih izgorela, jer ja imam jako belu kožu, a on to voli. Ako baš nema drugih ljudi na plaži, onda će da vodi ljubav sa mnom. Zna jako brzo da mi strgne kupaći kostim sa jugoslovenskom zastavom, ali dešava se da mi samo povuče gaćice i tako mi gurne kitu. Kada svršim, uvek mislim na to da sam ja prava patriotkinja i da bi ovom Milošu ili Nikoli trebalo da rodim bar šestoro dece. To mu, naravno, nikada ne govorim, jer on baš i

neće decu zato što je mnogo briga s njima. Ne želim da mu kažem da je po meni i neprestana kontracepcija jedna gnjavaža. Nesposobna sam da obraćam pažnju na to da svaki dan uzmem pilulu. Miloš ili Nikola inače naravno da voli decu, samo neće da ih mi imamo, a i inače voli da me frustrira jer onda barem pišem. Pišem kada sam isfrustrirana. Pored Miloša ili Nikole bih, međutim, imala zlatan život, ergo, ne bih ni reč napisala, što znači da ne bih ni novac dobijala i živela bih na njegovoj grbači. A to ne bih volela, da ne pričam o tome da se on spandao sa mnom samo zato što sam mu rekla da sam spisateljica. Njemu je cilj da ja i dalje pišem, i to će po svaku cenu da ostvari.

More je lepo, posebno u jesen kada je već dovoljno hladno, a turisti su se pokupili i otišli kući. Volim kada samo mene fotografišu. Čitava kuća mi je puna sopstvenih portreta. Nikola ili Miloš me svaki bogovetni dan fotografiše otkako smo zajedno. On voli umetnost, a i mene samo zato voli što sam spisateljica i zato

što imam baršunastu kožu. Kada budem stara i izborana ostaće mu samo moji tekstovi, iako je sigurno da će i tada da me vaćari. Samo ne s takvim zadovoljstvom kao sada. Deteta znači neće da bude, umesto toga imaćemo jednog psa koji će prelaziti u komšiluk da se keca, a zatim će uvek tako zadovoljan da se vraća kući. Ipak ću ponekad da se posvađam sa Nikolom ili Milošem, kada mi bude rekao da sedim tu na dupetu i da ne idem nikuda. Ili ako mi bude rekao da ne idem da se sretnem sa prijateljicom Anom, sa ocem, majkom ili sestrom. Tada ću da treskam vratima, cepam fotografije sa zida i da urlam: „Prevario si me, ti kurvin sine!“ dok budem pokušavala da u previše mali kofer spakujem svoj dosadašnji život (svoj laptop, kupaći kostim s jugoslovenskom zastavom). I tada bi me Nikola ili Miloš uhvatio sa nadlakticu, protresao me, čvrsto me privio k sebi i rekao bi mi: „Nije te zato otac doveo ovde. Budi lepo dobra patriotkinja!“ A ja bih klimnula glavom, uzela bih kofer i lepo ispakovala svoj laptop, svoj kupaći

kostim sa jugoslovenskom zastavom i name-
stila bih svoje fotografije na zidu.

Oršolja Benčik
(Orsolya Bencsik)

Rođena je 1985. u Bačkoj Topoli. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Segedinu, na odseku za filozofiju i na odseku za mađarski jezik i književnost. Danas je na istom fakultetu na doktorskim studijama na odseku za modernu mađarsku književnost. Ranije je pisala pesme i pesme u prozi, a u novije vreme novele, ređe eseje i kritike. Pored toga prevodi sa srpskog na mađarski. Prvu zbirku pesama (*Kékítőt old az én vizében*) objavljuje 2009. godine u novosadskom Forumu i za nju iste godine dobija nagradu “Ervin Šinko”. Najnovija zbirka (*Akció van!*) objavljena je 2012. u zajedničkom izdanju JAK-a iz Budimpešte i Foruma iz Novog Sada. Od 2010. godine je u uredništvu časopisa *Symposion* iz Subotice. Godine 2012. godine dobija nagradu “Sirmai Karolj”.

Edicija **MALA KUTIJA**, peto kolo, knjiga 4

Derđ Serbohorvat

SAMO DA RATA NE BUDE

Gošća u knjizi: **Oršolja Benčik**

Izdavač: Grupa 484/www.grupa484.org.rs

Za izdavača: Vladimir Petronijević

Uredila: Ružica Marjanović

Autorke teksta na poledini: Jelena Janković, Nađa Lazarević

Lektura i korektura: Slavica Miletić

Grafički oblikuje: mkart

Štampa: Standard 2

Beograd, 2014.

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije u okviru projekta FOCUS – za kulturu u Srbiji koji sprovode Dah Teatar i Grupa 484.

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost autora i ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

z

-

j:

k

-

i:

-

i

v

b

-

d

-

n

n

